

IT-studenter ble rekto

■ Dokumenterte svikt i valgrutiner

Først da IT-studentene klarte å stemme på seg selv under rektorvalget på UiB, oppdaget valgstyret at noe var galt.

► rektorvalget på UiB

TROND OLAV SKRUNES
EYSTEIN RØSSUM
BJØRN ERIK LARSEN (foto)

trond.skrunes@bt.no

Masterstudentene Lars Nestås Hopland og Vidar Drageide var «hackerne» som avdekket svakhetene i valgsystemet til UiB under rektorvalget.

Da de sendte inn en stemme på rektorkandidatene «Lars og Vidar», ble det full oppstandelse i valgstyret og IT-avdelingen. Kartleggingen som UiB gjorde i etterkant avdekket totalt ni stemmer som var avgitt på feil måte.

– Mislykket system

De to studentene testet sikkerheten under e-valget, etter avtale med sin veileder, professor Kjell Jørgen Hole ved institutt for informatikk. Alle tre arbeider med sikkerhet i IT-systemer, personvern og elektroniske valgsystemer spesielt.

Både Hole og studentene reagerer på de konklusjonene valgstyrets leder Gunnar Grendstad allerede har kommet med.

De mener at det ikke er dekning for å si at valget ble gjennomført på en god og sikker måte. De mener tvert imot at sikkerhetssystemet under e-valget var under enhver kritikk. Hole viser blant annet til at to andre studenter ved et uhell klarte å avgi to stemmer.

– Det viser at en ikke trengte å beherske noen hackingmetoder for å avgi flere stemmer. Et system som åpner for å avgi flere stemmer ved uhell, er et mislykket system, mener Hole.

Masterstudentene fra instituttet testet selv ut mulighetene for å avgi flere stemmer. Det var ikke noe problem.

Dersom noen virkelig hadde hatt uærlige hensikter og ønsket å manipulere eller ødelegge hele valget, mener sikkerhetseksperter at vedkommende hadde hatt rikelig anledning til det.

Ville ikke oppdaget angrep

– Svakhetene i systemet ville gjort det mulig å lure velgerne til å stemme på en kandidat de selv ikke støttet, uten at velgeren viste hva som skjedde, sier Hole.

– I vår test er et slikt angrep som dette gjennomført, og vi kan dokumentere at det er mulig. Vi har ikke lurt noen, men det ble avlagt en blank stemme ved hjelp av denne metoden sier Hole.

En velger med stemmerett, som ikke ønsket å stemme ved valget, kunne også blitt lurt til å avgi stemme til en bestemt kandidat uten at vedkommende ville oppdaget det, fastslår IT-eksperter.

■ fakta

rektorvalget

■ Universitetsledelsen har bedt konsultantselskapet Ernst & Young foreta en uavhengig gransking av rektorvalget ved UiB.

■ Granskingen ble iverksatt etter et krav fra den tapende rektorkandidaten Rolf Reed og hans prorektorkandidat Ernst Nordtveit.

■ Kravet om uavhengig gransking kom etter at det ble avdekket uregelmessigheter under valgavviklingen.

– Den overvåkingen som valgstyret har hatt, ville aldri kunne fanget opp slike angrep fra personer med ønske om å manipulere eller ødelegge valget. Årsaken er at disse stemmene ville kommet fra ordinære velgere og vært avgitt på ordinær måte, sier Hole.

Hole mener det er påfallende at problemene først ble oppdaget da hans studenter stemte på seg selv.

– Ingen med et ondsinnet ønske om å påvirke valget hadde gjort noe slikt. Uttalelsene fra valgstyret viser at de først skjønnte at noe var galt da de så at det var mulig å stemme på falske kandidater, sier Hole.

Hole reagerer også på at det ble lovet anonymitet under valget.

– Jeg synes valgstyrets definisjon av anonymitet er ganske spesiell, sier Hole.

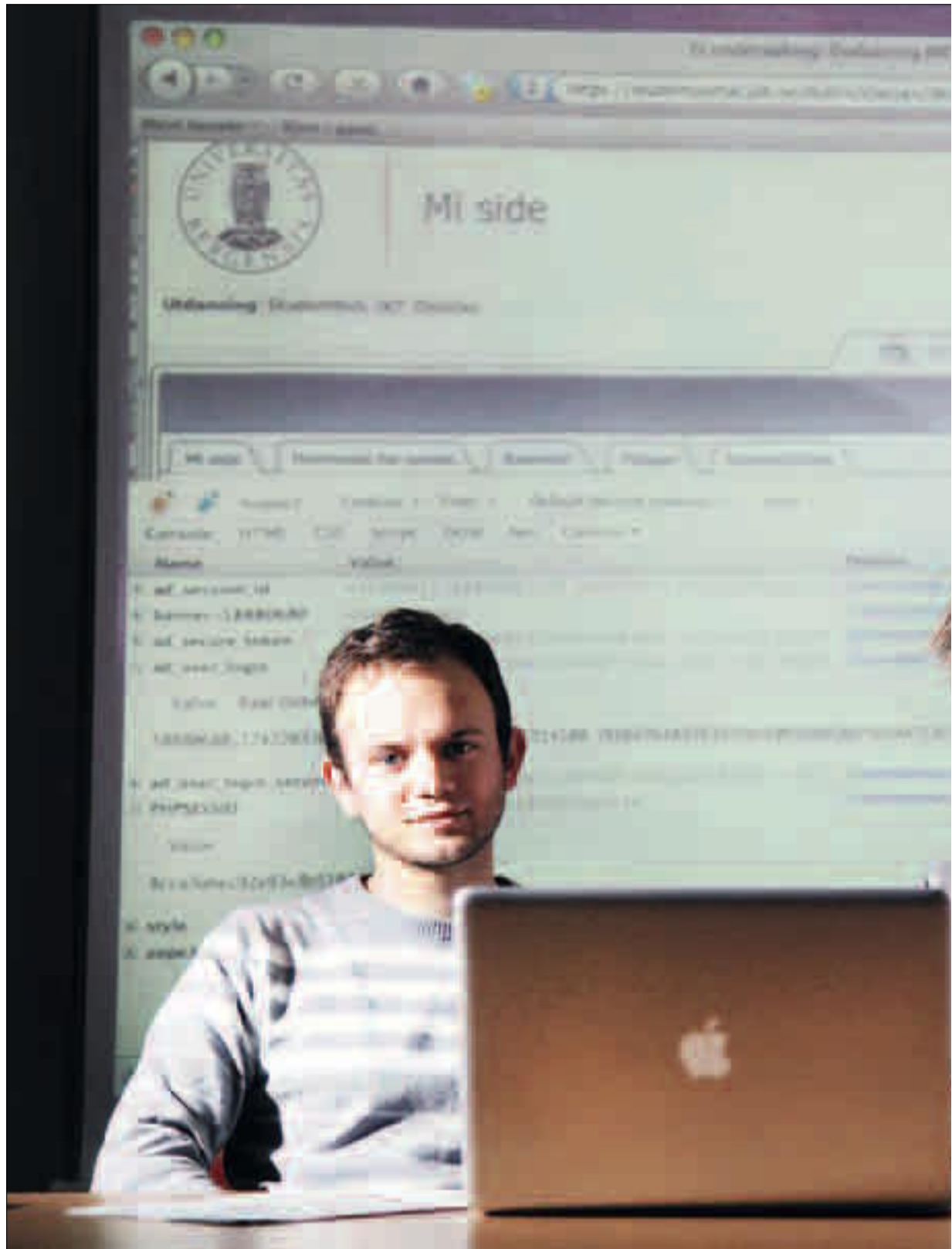
I ettertid fant UiB ut hvem som hadde avgitt feil stemmer. De visste også hvilke kandidater disse studentene hadde stemt på. At stemmegivningen var kjent, kommer også frem i valgstyrets protokoll:

«To av sedlene var stemmer på ett av de deltakende kandidatparene, og de øvrige var blanke».

Alvorlige svakheter

SIDE 22, DEL 2

GIR STRYK: Masterstudentene Lars Nestås Hopland og Vidar Drageide testet ut sikkerheten under valget til UiB i samarbeid med sin veileder professor

Valgforsker reagerer på urne-kikking

Rektorvalget ved UiB brøt med grunnleggende krav som blir stilt til både kommune- og stortingsvalg.

– Dette høres litt spesielt ut. Å gå inn i urnen underveis i avstemningen er svært problematisk, sier valgforsker Bernt Aardal.

Fra 2004 til 2006 ledet han en arbeidsgruppe som utredet mulighetene for elektronisk stemmegivning ved norske valg.

Han reagerer på to punkter når det gjelder det elektroniske rektorvalget ved Universitetet i Bergen:

■ Valgstyrets sekretær fulgte med på hvordan valget utviklet seg, ved å ta ut en logg hver dag som viste både hvor mange som hadde stemt, og hvordan kandidatene lå an.

– Urnen skal være lukket frem til valget er avsluttet. Dersom det oppstår mistanke om feil under-

veis, bør granskingen skje i etterkant. Og den bør gjøres på en slik måte at begge kandidatene får følge med på hvordan den blir gjennomført, sier Aardal.

■ IT-personell ved UiB kunne spore opp dem som hadde stemt dobbelt. De fant også frem til dem som hadde stemt på fiktive kandidater.

– Koblingen mellom den som stemmer og hvordan han har stemt skal være kryptert og utilgjengelig. Det skal ikke være mulig å finne ut hva folk har stemt, sier Aardal.

Årsaken er at et elektronisk valg ikke skal være mindre hemmelig enn et tradisjonelt valg, med stemmeavlukke og forseglede urne.

– Dette er et overordnet prinsipp, sier Aardal. Dersom disse prinsippene ikke følges, mener Aardal det største problemet ikke nødvendigvis er at det vil bli

utnyttet til juks.

– Det kan reises tvil om valgresultatet. Da er legitimiteten til de som er valgt svekket, og skaden er skjedd, sier Aardal.

Ved neste kommunevalg er planen at det skal gjøres forsøk med elektronisk avstemming i enkelte norske kommuner.

Henrik Nore i Kommunal- og regionaldepartementet er leder for prosjektet. Han slår fast at UiBs valgopplegg ville vært fullstendig ubrukelig ved et kommune- eller stortingsvalg.

– Slik skal ikke vi gjøre det. Det skal være en veldig mye større grad av hemmelighold, sier Nore. Det skal ikke være mulig å spore opp hvem som har avgitt en bestemt stemmeseddel.

– Ellers er det ikke lenger et hemmelig valg, sier Nore. Et ufravikelig prinsipp er også at det ikke skal skje noen form for opptelling før stemmelokalene er stengt.